Valtiovarainministeriö
Valtionhallinnon kehittämisosasto
Hallitussihteeri Anna Gau

Lausunto
HE 71/2018
10.12.2018

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi– HE 71/2018 vp

Yleistä

Valtiovarainministeriö on esityksen valmisteluvaiheessa antanut 22.6.2017 lausunnon koskien ulosottotoimen rakenneuudistushankkeen lainsäädäntötyöryhmän toista mietintöä.

Lausunnossaan valtiovarainministeriö on todennut muun muassa, että virastorakenteen kehittämisen näkökulmasta valtakunnallisen ulosottolaitoksen perustaminen on perusteltua. Esitys on yhdenmukainen Keskushallinnon virastorakenneselvityksen (VM 3/2015) pienten virastojen yhdistämistä koskevien ehdotusten kanssa ja pääministeri Juha Sipilän hallituksen maakuntauudistuksen yhteydessä valtion hallintotehtävien organisoimisesta tekemien linjausten kanssa.

Valtiovarainministeriö toi lausunnossaan esiin eräitä muutosehdotuksia tuolloin lausunnolla olleeseen ehdotukseen. Valtiovarainministeriön valtionhallinnon kehittämisosastoa on myös esityksen jatkovalmistelussa kuultu ja sen ehdotukset on pääosin otettu huomioon esityksessä.

Kelpoisuusvaatimuksista säätäminen laissa

Ulosottokaaren 14 §:ssä säädettäisiin valtakunnanvoudin, apulaisvaltakunnanvoudin, johtavan kihlakunnanvoudin sekä kihlakunnanvoudin kelpoisuusvaatimuksista. Pääsäännön mukaan kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lain tasolla säätäminen voisi olla perusteltua lähinnä yhteiskunnallisesti merkittävimpiä ja/tai erityisen merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä koskevan sääntelyn osalta (OKV/22/20/2015).

Yhteiskunnallisesti merkittävimpiä ovat edellä mainitun oikeuskanslerin lausunnon mukaan ainakin valtion virkamieslain 26 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut erityisen luottamuksen nauttimista edellyttävät ministeriöiden johtavien virkamiesten ja välittömästi ministeriön alaisten virastojen päälliköiden tehtävät.

Näin ollen on perusteltua, että valtakunnanvoudin ja apulaisvaltakunnanvoudin kelpoisuusvaatimuksista säädetään ulosottokaaren 14 §:ssä. Sen sijaan muiden, nyt lakiluonnoksen 14 §:ssä mainittujen virkamiesten osalta kelpoisuusvaatimuksista olisi perustellumpaa säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tässä yhteydessä on myös huomioitava, että virkamieslain 8 §:n 5 momentin mukaan valtioneuvosto voi erityisistä syistä antaa erivapauden valtioneuvoston asetuksella säädetyistä kelpoisuusvaatimuksista. Tämä ei siis koske kelpoisuusvaatimuksia, joista säädetään lain tasolla.

Oikeusministeriön vastine 28.11.2018

Oikeusministeriön vastineessa 28.11.2018 esitettyihin asiakokonaisuuksiin liittyen ei ole lausuttavaa.